

Reactie op internetconsultatie Wet van School naar duurzaam werk

Datum: 6 september 2023

Inlichtingen bij: Aart Bertijn, abertijn@vgn.nl

Geachte ministeries van OCW en SZW,

Onderwijs is een essentieel fundament om je plek te kunnen vinden in de maatschappij. Daarom is het belangrijk dat alle jongeren de kans krijgen om vanuit school de overstap te maken naar een passende en duurzame werkplek. Terecht wordt in het wetsvoorstel "Van school naar duurzaam werk" geconstateerd dat een deel van de jongeren hier extra hulp bij nodig heeft. Juist voor hen is deze wet belangrijk.

Vanuit Jeugdzorg Nederland, de Nederlandse ggz en de Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN) ondersteunen we dan ook de doelstellingen en uitgangspunten van dit wetsvoorstel. Het voorstel om de leeftijdsgrens van 23 jaar te verhogen naar 27 jaar sluit aan bij de beweging om toekomstgericht te werken in de (jeugd)zorg. Ook staan we achter het voorstel dat de loopbaanbegeleiding naar werk een structureel bekostigde taak wordt van het mbo-onderwijs.

Vier elementen ontbreken nog in dit voorstel

Tegelijkertijd ontbreken er in onze optiek vier essentiële elementen in dit wetsvoorstel:

1. Zorgorganisaties worden niet structureel betrokken
2. Te weinig aandacht voor verbinding met andere leefdomeinen
3. Nazorg en loopbaanbegeleiding ook voor VSO/Pro
4. Specifieke aandacht voor jongeren die met de uitstroomrichting dagbesteding het VSO verlaten ontbreekt

Ad 1 Zorgorganisaties worden niet structureel betrokken

In het wetsvoorstel wordt de samenwerking verbeterd tussen de onderwijsinstellingen, de RMC's, de sociale zekerheid en de arbeidsmarktinfrastructuur. De structurele betrokkenheid en samenwerking met de zorgorganisaties die deze jongeren ondersteunen ontbreekt echter in het voorstel.

Regionale samenwerking met de zorgorganisaties die hulp bieden aan deze jongeren is juist essentieel. Bijvoorbeeld om te voorkomen dat jongeren uitvallen en uit beeld raken. Zorgorganisaties maken in dit wetsvoorstel slechts optioneel onderdeel uit van een regionaal samenwerkingsstructuur.

De samenwerking en verbinding tussen de ondersteuning vanuit de verschillende organisaties is juist essentieel. Het is belangrijk dat daarom zorgorganisaties ook structureel, en bij voorkeur in een zo vroeg mogelijk stadium, worden betrokken om de benodigde ondersteuning, voorzieningen, aanpassingen en/of hulpmiddelen te organiseren.

Ad 2 Te weinig aandacht voor verbinding met andere zorg- en leefdomeinen

De overgang van school naar werk is vaak niet het enige wat speelt in het leven van jongeren. In deze periode wordt vaak ook de stap gezet naar zelfstandig, of zo zelfstandig mogelijk, wonen. Ook spelen rond het 18^e jaar zorgovergangen i.v.m. de leeftijdsgrens van de jeugdwet van 18 jaar. Een overgang waarbij de jongeren te maken krijgen met veranderingen en soms ook onzekerheden in hun ondersteuning vanuit de zorg. Dit is een cruciale fase in het leven van deze jongere die kan doorlopen tot hun 27^e jaar.

De overgang van school naar werk kan dan ook niet los gezien worden van andere ontwikkelingen in het leven van deze jongeren. In onze optiek is er in het wetsvoorstel te weinig aandacht voor de verbinding met die andere zorg- en leefdomeinen. Wij pleiten er dan ook voor dit expliciet in het wetsvoorstel op te nemen en daarbij aan te sluiten bij de beweging om toekomstgericht te werken in de (jeugd)zorg vanuit het perspectief van de Big 5. Ondersteuning stopt pas als er een stevige basis is op alle vijf de leefdomeinen, de Big 5. Deze leefdomeinen zijn ondersteuning, wonen, school of werk, inkomen en welzijn. Ze hebben invloed op elkaar en moeten in samenhang bekeken worden.

In de leeftijd 16-27 jaar krijgen de jongeren te maken met veel verschillende instanties en organisaties met elk hun eigen verantwoordelijkheidsgebied. Daarom pleiten we voor budget voor de meest kwetsbare jongeren voor een eigen levensloopbegeleider of life coach. Een professional die ze kennen en vertrouwen, die ze altijd kunnen bellen en waarop ze terug kunnen vallen als dat nodig is. Die hun onafhankelijk informeert over hun rechten en mogelijkheden, de weg wijst binnen het ingewikkelde systeem van ketenpartners, adviseert en meegaat op gesprek als dat nodig is. De levensloopbegeleider is intensief betrokken wanneer nodig en meer op de achtergrond beschikbaar als dat kan. Doordat de jongere en de begeleider elkaar al kennen en vertrouwen kan er snel en effectief worden geschakeld als nodig is.

Ad 3 Wettelijke grondslag mét financiering ook voor nazorg VSO/Pro

De positie van jongeren die het VSO/Pro verlaten en op zoek gaan naar een baan is zeer kwetsbaar. Het is dan ook een gemiste kans dat de wettelijke grondslag voor nazorg/loopbaanbegeleiding uit dit wetsvoorstel niet direct is meegenomen voor het VSO/Pro. Inclusief de daarbij horende bekostiging. De financiering van de functie van regiocoördinator is onvoldoende. Een coördinator is immers vooral bezig met het coördineren van begeleiding, terwijl het juist gaat om de financiering van de begeleiding van de jongere zelf. Het VSO/Pro heeft nu alleen een nazorgplicht. Maar omdat hier geen financiering aan verbonden is, is de uren omvang zeer beperkt en ontoereikend. Juist de begeleiding naar werk van deze groep schoolverlaters moet goed geregeld worden.

Ad 4 Jongeren die het VSO verlaten met de uitstroomrichting 'dagbesteding'

Terecht wordt er in de memorie van toelichting erop gewezen dat het voor jongeren zonder startkwalificatie, het wenselijk is dat er wordt gekeken of verdere bij- of omscholing tijdens het werk mogelijk is. Dit om voor hen een meer duurzame plek op de arbeidsmarkt te realiseren. Bij de uitwerking missen wij een specifieke groep.

Voor jongeren die op hun 18^e het VSO met de uitstroomrichting 'Dagbesteding' verlaten is er op dit moment geen vervolgonderwijs in Nederland. Terwijl zij nog lang niet zijn uitgeleerd. Daarom zijn er bijvoorbeeld vanuit de gehandicaptenzorg opleidingstrajecten ontwikkeld, zoals de [brancheopleidingen](#) waarmee jongeren in de praktijk, op maat en in hun eigen tempo een aantal werknemers- en vakvaardigheden leren. Maar de bekostigingssystematiek van de dagbesteding is niet ingericht op het aanbieden van dit onderwijsconcept.

Om alle jongeren de kans te geven om een plek te vinden in de maatschappij is het noodzakelijk dat er onderwijsmiddelen worden vrijgemaakt waarmee mensen met een beperking met een dagbestedingsindicatie ook de kans krijgen werknemers- en vakvaardigheden te leren. Zodat zij hun talenten kunnen ontwikkelen en vanuit de dagbesteding kunnen doorgroeien naar een passende werkplek midden in de maatschappij.

We zijn graag bereid om deze voorstellen nader toe te lichten.

Namens, de VGN, De Nederlandse GGZ, Jeugdzorg Nederland,